

КУЛТУРА

Animal symbolicum

„**Култура** обухвата сву човекову делатност, не наслеђује се по биолошким законитостима, него по властитим законитостима, с колена на колено, развија се по одговарајућој природној средини и друштвеним односима и у току еволуције се све више развија независно од природне средине. Наслеђује се традицијом (предањем) најпре само усмено (често песмама, нарочито као еп). Много касније писаним (сликаним) симболима (пиктографија) и, коначно, писањем и штампом“ (Шкерљ, 2005).

Сосир кроз **семиологију**, утире пут за анализирање културе као система знакова, кроз бројне системе културних конвенција које омогућавају да људске радње имају значење и тако постану знакови, погодни за тумачење и истраживање.

Клукхолн (Огледало за човека):

„Целокупни начин живота једног народа; друштвено наслеђе које појединац добија од своје групе; начин мишљења, осећања и веровања; ... понашање у вези са начином на који се група људи суштински понаша; складиште акумулираног знања; скуп стандардизованих односа према проблемима који се понављају; научено понашање; механизам за нормативно регулисање понашања; скуп техника прилагођавања како спољашњем окружењу, тако и другим људима; **талог историје**“

Култура и цивилизација

Ужи смисао - скуп специфичних доживљајних мотива (мишљење, веровање, вредновање) где је култура скуп свих духовних творевина човека, које се подударају са категоријама друштва.

Шири смисао - односи се на цивилизацију (понашање, рад, техничка оспособљеност и друштвена интуиција) и представља укупност материјалног и духовног стваралаштва човека кроз целокупну историју.

Култура је започела свој преображај у оном тренутку када је човек препознао дух у себи (што је чини се, заиста било веома рано), док се **цивилизацијски ток** може посматрати од тренутка кад је човек почео да ограничава

Почетком 20. века, све више се дефинишу, као независне целине, појмови култура и цивилизација.

Култура је почела да се приказује као унутрашњи, духовни садржај, а цивилизација као спољашња, материјална форма.

Култура обухвата оно што је изворно, дубоко везано за историју једног народа или најдубљим нитима везано за једну особу која делује активно, постављајући културне вредности, док се цивилизација рационално држи површних техника и промена.

Културна баштина

Културна баштина у најширем смислу обухвата заоставштину материјалне природе, која носи духовну, непредметну вредност појединца, групе људи или читавог друштва а формирана је током векова претходних генерација.

У савременом свету, културна баштина се негује и одржава у настојању да обезбеди духовну и материјалну основу садашњим и будућим нараштајима. Ипак, културну баштину чине највеће творевине људског духа; материјална достигнућа припадају цивилизацијском контексту.

Шира дефиниција културне баштине
такође укључује и неопипљиве аспекте
појединачних култура током
историјских периода, који се састоје из
друштвених вредности а преносе се
путем традиције, обичаја и делатности,
религиозних веровања, уметничких
(невербалних) и вербалних изражавања,
и осталих аспеката људских активности.

Класификација културе

- *Објективна и субјективна култура*
- *Духовна и материјална култура*
- *Култура као индивидуална и друштвена (колективна) појава*

Функције културе

*Функције културе су вишезначне
(Голубовић, 1997):*

- Конституисање језика као средства комуникације.
- Уређивање међусобних односа и формулисање правила понашања.
- Утврђивање оквира оријентације.

Основни типови оријентације су:

- Вредносни системи.
- Митологија.
- Религија.
- Филозофија.
- Наука.
- Идеологија.

Питања за разматрање:

- На шта се односило првобитно значење појма културе?
- Шта значи културан човек?
- Како су антички Грци тумачили појам културе?
- Који аспект сагледавања културе је преовладавао у средњем веку?
- Шта подразумева култура у ужем смислу?
- Објасните појам културе у односу на цивилизацију.
- Шта чини културну баштину једног народа?
- Каква је разлика између индивидуалне и колективне културе?
- Наведите функције културе.
- Шта све улази унутар оквира оријентације?

Вежбе:

- 1. Направите малу анкету међу пријатељима или колегама. Питајте их шта они подразумевају под културом. Затим анализирајте две особе из вашег окружења или јавног живота. Покушајте да одредите која од њих је по вама *културнија*. Проверите сопствене закључке кроз одређења појма културе.
- 2. Посматрајте неку образовну емисију на телевизији а затим направите поређење са емисијом забавног карактера. Покушајте да у обе емисије препознате елементе културе и да направите њихово поређење.

Простор културе и човек као носилац културног идентитета

Простор културе има своје језгро и границе. Он укључује миграције друштва, преузимање одређених културних модела и образаца као и историјску и образовну димензију.

Историјске оквире испуњавају симболи порекла и развоја друштва док образовне испуњавају духовни напори (са својим производима) да се створе и одрже елементи културе.

Простор културе се може дефинисати и у оквирима јединке, дакле као простор културе појединца. Тај простор одређују стечена и усвојена култура појединца.

Језик као основна јединица симболичке културе...

Човек као носилац културног идентитета

Културни идентитет је један од идентитета који неоспорно одређује човека и умногоме условљава његов начин живота.

Идентитет једне особе има корене у култури и битно је њоме одређен.

Иако садржи мноштво различитих својстава, културни идентитет појединца је ипак личан, својствен и посебан у односу на све друге културне идентитете. Такође, културни идентитет може бити и шире, објективније схваћен јер постоји сврставање индивидуа одређеним, различитим културама.

Културни идентитет је зависан од националне културе и у смислу нације и у смислу земље.

Индивидуална категорија припадања групи која садржи одређено осећање припадности, али и слободу избора и кретања идентитета.

Културни идентитет битно је одређен човековом способношћу да остварује комуникацију употребом знакова и симбола.

Путем комуникације се одвија размена искуства, од мишљења до делања... нова скала вредности.

Културни идентитет се обликује кроз међуоднос са припадницима других култура и утиче на изградњу личног идентитета.

Културна политика и културни системи

Функционална и институционална димензија културе

Култура као стимулативна снага друштвено-политичких промена.

Култура истовремено испуњава одређене друштвене функције. Она утиче на организацију друштвених односа, друштвеног идентитета њених носилаца и распоред и расподелу друштвене свести и знања.

Институционализација представе о култури осигурава њено преживљавање и признатост.

Културне институције утемељују дугорочне